

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

ΘΕΜΑ Α

Α.

Οι μαθητές θωρούν αναγκαία την ένταξη του επαγγελματικού προσανατολισμού στην εκπαίδευση. Εξαιτίας της απουσίας του ορισμένα επαγγέλματα παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση και άλλα απαξιώνονται. Το αποτέλεσμα είναι να επέρχεται κορεσμός στα πρώτα και ανεργία. Οι νέοι έτσι νιώθουν να ασφυκτιούν και ενδιαφέρονται αποκλειστικά για την επιβίωσή τους, ενώ οι ευκαιρίες σταδιοδρομίας και δραστηριοποίησης στον ιδιωτικό τομέα είναι περιορισμένες. Κατά συνέπεια, και λόγω της οικονομικής κρίσης, ετεροαπασχολούνται ή μεταναστεύουν.

(66 λέξεις)

Εναλλακτική

Στο κείμενο παρουσιάζονται οι απόψεις δύο μαθητών σχετικά με την επαγγελματική αποκατάσταση στην Ελλάδα. Ο πρώτος υποστηρίζει την αναγκαιότητα ένταξης του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολικό πρόγραμμα, γιατί διαφορετικά επέρχεται κορεσμός σε επαγγέλματα αυξημένης ζήτησης και ανεργία. Η δεύτερη ισχυρίζεται πως οι νέοι ασφυκτιούν λόγω της κατάστασης αυτής και ενδιαφέρονται αποκλειστικά για την επιβίωσή τους, ενώ οι ευκαιρίες σταδιοδρομίας στον ιδιωτικό τομέα είναι ανύπαρκτες. Κατά συνέπεια, και λόγω της οικονομικής κρίσης, ετεροαπασχολούνται ή μεταναστεύουν.

(73 λέξεις)

Το απόσπασμα του δεύτερου κειμένου για το οποίο ζητήθηκε περίληψη ήταν κατανοητό και ταυτόχρονα μεστό από ιδέες, που δεν επικαλύπτονταν ούτε πλατείαζαν, ώστε οι μαθητές να μην έχουν πρόβλημα να εντοπίσουν τις αναγκαίες σκέψεις. Ενδεχομένως δύο προβλήματα θα είχαν να αντιμετωπίσουν: το πρώτο κατά πόσο θα χρησιμοποιούσαν ή όχι νοηματικό κέντρο. Το δεύτερο, αν θα έπρεπε τις απόψεις των μαθητών/νέων να τις παρουσιάσουν μαζί

ως προϊόν σύνθεσης ή να τις διακρίνουν ανάλογα με το ποιος απαντάει. Θεωρούμε πως η περιληπτική απόδοση μπορούσε να αντιμετωπιστεί και με τους δύο τρόπους, αν και θα επιλέγαμε τον πρώτο. Κάτι ακόμη: το ότι ο «Σπύρος» και η «Αλεξάνδρα» του κειμένου προσδιορίζονται ως «μαθητές» το εντοπίζουμε στην πρώτη παράγραφο, στη φράση «από το 1^ο Γενικό Λύκειο Χανίων». Και εδώ ωστόσο θεωρούμε πως και ως «νέοι» να προσδιορίζονταν δεν θα ήταν λάθος.

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Λάθος

B2.

α. **Κυριολεκτικός τίτλος:**

Βιώματα τελειόφοιτων για το επαγγελματικό τους μέλλον

εναλλακτικά

Η σύνδεση εκπαίδευσης και επαγγέλματος στην Ελλάδα

Μεταφορικός τίτλος:

Στάση «ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ» με κατεύθυνση το μέλλον

Εναλλακτικά

Ο γόρδιος δεσμός της επαγγελματικής αποκατάστασης

B2. β. Στο κείμενο 1, η συντάκτρια καταφεύγει στη χρήση στατιστικών στοιχείων σχετικά με την ποιότητα ζωής το 2025 λόγω της τεχνολογίας που κατέγραψε το ερευνητικό κέντρο PRC. Σύμφωνα με την έρευνα όλοι συμφωνούν πως η ζωή θα εξαρτάται περισσότερο από την τεχνολογία, ωστόσο ορισμένοι υποστηρίζουν ότι θα είναι χειρότερη και κάποιοι άλλοι ότι θα

είναι καλύτερη. Με τη χρήση των πορισμάτων της έρευνας επιβεβαιώνεται η άποψη που διατυπώνεται στο τέλος του κειμένου από τον συντάκτη, ότι τελικά ασφαλείς προβλέψεις για το μέλλον δεν μπορούν να γίνουν και ότι η καταστροφολογία δεν αποτελεί τη μοναδική στάση απέναντι σε αυτό.

Στο κείμενο 2, ο συντάκτης παραθέτει τις απόψεις τελειοφοίτων σχετικά με τις επιθυμίες και τους προβληματισμούς τους ως προς το μελλοντικό τους επάγγελμα. Με τις μαρτυρίες αυτές παρουσιάζει τα όνειρα των νέων, τη διάθεσή τους να συνεισφέρουν στην πρόοδο και στην ανάπτυξη της κοινωνίας και ταυτόχρονα την αδυναμία τους να υλοποιήσουν τα σχέδια αυτά λόγω της ανεργίας και του ελλιπούς επαγγελματικού προσανατολισμού. Κατ' αυτό τον τρόπο ο συντάκτης επιτυγχάνει να παρουσιάσει σφαιρικά την στάση των νέων απέναντι στο μελλοντικό τους επάγγελμα και να πείσει σχετικά με την καταλυτική επίδραση που ασκεί στα όνειρά τους η ανεργία, προσδίδοντας ταυτόχρονα στο κείμενο ζωντάνια και αμεσότητα.

B3. Η συντάκτρια του κειμένου ενθαρρύνει τους νέους, προκειμένου να αντιμετωπίσουν με αισιοδοξία το μέλλον. Για να το πετύχει αυτό, επιδιώκει να τους ευαισθητοποιήσει πρώτα από όλα χρησιμοποιώντας το α' πληθυντικό πρόσωπο ρημάτων και αντωνυμιών: «να φανταστούμε, σωρεύουμε, επιμένουμε, νιώθουμε». Με τον τρόπο αυτόν προσδίδει στο κείμενο καθολικότητα, πείθοντας τους αποδέκτες πως η στάση απέναντι στο μέλλον δεν είναι ατομική/προσωπική υπόθεση αλλά συλλογική. Επίσης, αξιοποιεί τη συνυποδηλωτική/μεταφορική χρήση της γλώσσας (Το αύριο, από ένα αδιαπέραστο πέπλο, γίνεται και πάλι πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών./νιώθουμε ήδη τον αέρα απαντοχής να καίει τα χείλη μας) δίνοντας ελπίδα στους νέους πως το παρόν δεν αποτελεί τροχοπέδη για το μέλλον, αλλά πηγή έμπνευσης και δημιουργίας. Χάρη στη μεταφορική χρήση της γλώσσας προσδίδεται στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και ευαισθητοποιείται ο αναγνώστης. Η επιλογή της ρητορικής ερώτησης στο τέλος του κειμένου («Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;») φαινομενικά διεγείρει τον προβληματισμό του αναγνώστη, προκειμένου να οδηγηθεί ο ίδιος σε μια οποιαδήποτε απάντηση. Ουσιαστικά όμως αποτελεί έμμεσα μια ιδιαίτερα ισχυρή αποφαιτική διαπίστωση, καθώς προκαλεί την ανάδυση της απάντησης «Δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι άλλο».

Οι ασκήσεις Β ήταν σαφείς, κατανοητές, με ζητούμενα αντλημένα από την ύλη και χωρίς να προϋποθέτουν εκτενείς απαντήσεις. Ιδιαίτερη προσοχή ωστόσο απαιτούσε από την πλευρά των μαθητών την αποφυγή της «παπαγαλίας» στις απαντήσεις τους, κυρίως στην Β2β και Β3. Θα ήταν επισφαλές, για παράδειγμα, να υποστηρίξουν πως με τη χρήση των μαρτυριών το κείμενο αποκτά «ζωντάνια», «παραστατικότητα» κλπ, χωρίς να εξετάσουν το περιεχόμενο των μαρτυριών και τη μεταξύ τους σχέση, κυρίως ως προς το ότι στην πρώτη παράγραφο οι μαρτυρίες εκφράζουν μια θετική πλευρά, ενώ στη δεύτερη αρνητική.

ΘΕΜΑ Γ

Γ.

Τα παιδιά στον Σείριο όταν πληροφορήθηκαν την ύπαρξη της γης «δακρύσαν» και «βάλαν μια έγνοια στη μικρούλα τους καρδιά». Αυτό οφείλεται στο ότι συνειδητοποίησαν για πρώτη φορά πως υπάρχουν μέρη στα οποία η ευτυχία δεν είναι κάτι δεδομένο, αλλά αποτέλεσμα της προσπάθειας των ανθρώπων να αλλάξουν τη ζωή τους μέσα από την καλλιτεχνική δημιουργία και τον αγώνα. Ειδικότερα με τη χρήση της μεταφοράς «του σύμπαντος αρρώστια και πληγή» επιβεβαιώνεται η ύπαρξη δυστυχίας στον μακρινό πλανήτη, ενώ μετά την διπλή τελεία ακολουθεί η αποσαφήνισή της: «τραγούδια λένε, γράφουν στίχους» (μετωνυμία), «ακούραστοι του ονείρου κυνηγοί» (μεταφορά), «κεντάνε με συνθήματα τους τοίχους» (μεταφορά). Για τον ποιητή «πληγή» είναι η τέχνη, το όνειρο και ο αγώνας, γιατί είναι αποτέλεσμα και τα τρία μιας απουσίας. Μάλιστα, μέσα από την χρήση του γ' πληθυντικού τονίζεται ότι τα στοιχεία αυτά δεν αφορούν κάποιες χαρακτηριστικές ή ηρωικές προσωπικότητες, αλλά όλο το ανθρώπινο είδος.

Αν ζούσα σε έναν τέτοιο πλανήτη νομίζω ότι δε θα ήμουν ευτυχισμένος. Θα μου έλειπε η δυνατότητα να ονειρευτώ, να δημιουργήσω και να παλέψω για ένα καλύτερο μέλλον, πράγμα που θεωρώ ότι είναι συνυφασμένο με την ανθρώπινη φύση. Ίσως και τα παιδιά στο Σείριο να σκέφτονται πλέον το ίδιο και γι' αυτό το λόγο δακρύζουν και έχουν πλέον μια έγνοια στην καρδιά τους

(Αρ. λέξεων 209)

Το ερμηνευτικό σχόλιο ήταν πολύ ενδιαφέρον και ταυτόχρονα αρκετά απαιτητικό. Θεωρούμε ότι ενδεχομένως να είναι η δυσκολότερη άσκηση του κριτηρίου. Το καθιστά δύσκολο το ότι, κατά την άποψή μας, οι κειμενικοί δείκτες που διευκολύνουν στην απάντηση εντοπίζονται κυρίως στην τρίτη στροφή. Ιδιαίτερα σημαντικό θεωρούμε τον εντοπισμό της διπλής τελείας μέσω της οποίας αποσαφηνίζεται ότι για τον ποιητή η τέχνη είναι προϊόν ενός τραύματος. Στο β υπο-ερώτημα τυπικά όποια απάντηση και να δοθεί, θα πρέπει να θεωρηθεί σωστή. Αν όμως κάποιος θα ήθελε να συμβαδίσει με το σκεπτικό που διατρέχει το ίδιο το ποίημα, μάλλον θα έπρεπε να πει ότι και αυτός δε θα ήταν ευτυχισμένος

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο Άρθρο

Τίτλος: Φτιάξε τη ζωή στα μέτρα σου

Πρόλογος

Με αφορμή τις πρόσφατες δημοσιεύσεις στον ηλεκτρονικό τύπο, σχετικά με το ζοφερό μέλλον που προμηνύεται μέσα σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο εμείς οι νέοι καλούμαστε να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής. Γι' αυτό χρειάζεται να θωρακιστούμε με τα κατάλληλα εφόδια, ώστε να αναλάβουμε πρωτοβουλίες προκειμένου να δημιουργήσουμε ένα καλύτερο αύριο.

Α ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Πνευματικά εφόδια:

- Ανθρωπιστική παιδεία (διαπλάθει ολοκληρωμένες προσωπικότητες, προστατεύει από την απάτη της προπαγάνδας, ο νέος δεν αρέσκει στα ωραία λόγια των παραπλανητικών υποσχέσεων, δεν φανατίζεται).
- Γόνιμη αμφισβήτηση, καλόπιστη κριτική, απόρριψη στερεοτύπων του παρελθόντος.
- Μόρφωση, ελεύθερη σκέψη και ορθολογιστικό πνεύμα
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Ηθικά εφόδια:

- Καλλιέργεια αρετών (ειλικρίνεια, συνέπεια, ισχυρή βούληση, ανιδιοτέλεια, φαντασία)

Κοινωνικά - πολιτικά εφόδια:

- Δημοκρατική και πολιτική συνείδηση.
- Σεβασμός στους κοινωνικούς θεσμούς.
- Ανοχή και σεβασμός στη διαφορετικότητα
- Δημοκρατική συνείδηση
- Ενημερωμένος πολίτης- ενεργός πολίτης
- Συλλογικό πνεύμα

- Γόνιμη αμφισβήτηση, καλόπιστη κριτική, απόρριψη στερεοτύπων του παρελθόντος
- Αυτογνωσία, αυτοκριτική

Β ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Δράσεις

- Εθελοντισμός (περιβαλλοντική συνείδηση)
- Συμμετοχή σε οργανώσεις για την προώθηση ανθρωπιστικών αξιών.
- Άσκηση κριτικής απέναντι σε ένα σύστημα που έχει κληροδοτηθεί από τους παλιότερους (αυταρχισμός)
- Αξιοποίηση των μέσων κοινωνική δικτύωσης για την αφύπνιση της κοινωνίας (φιλανθρωπικές δραστηριότητες, ανάληψη πρωτοβουλιών για ενημέρωση)
- Ενασχόληση και διαρκής ενημέρωση για τις εξελίξεις που επηρεάζουν τη ζωή σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Οργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συμμετοχή σε αυτές (μουσικές σκηνές, θέατρο, κινηματογράφος)

Επίλογος

Είναι επιτακτική ανάγκη στις μέρες μας οι νέοι να αναλάβουμε ενεργό δράση και να γίνουμε οι πρωταγωνιστές της ζωής μας, ώστε να μην είμαστε απλά θεατές. Όλα συνηγορούν στο ότι μόνο εμείς, ως η νέα γενιά έχουμε τη δυνατότητα να αλλάξουμε την κατάσταση.

Ιδιαίτερα σαφές και κατανοητό θέμα από τα πλέον επιτυχή των τελευταίων ετών. Ένα θέμα είχε συζητηθεί κατά κόρον στα μαθήματα. Δυσκολία ωστόσο είμαστε βέβαιοι ότι θα προκαλέσει σε πολλούς μαθητές η διάκριση αναμεσά σε εφόδια και δράσεις.